

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 6. april 2017
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Pernille Østergaard
Sagsnr.: 2017-0030-5330
Dok.: 2223874

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 386 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 14. februar 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Jesper Jarnit

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 386 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for sin holdning til følgende initiativer, der alle har til formål at bidrage til at hjælpe ofre for grove forbrydelser videre:

- Tilbud om regionalbetalte psykologsessioner til ofre for vold, røveri, voldtægt og stalking,
- Kvalitetssikring af landets Offerrådgivninger,
- Mulighed for personlig konsultation ved alle landets Offerrådgivninger,
- Krav om årlig undervisning for politiet i psykisk førstehjælp,
- Krav om opfølgende samtale mellem sagsbehandleren i politiet og offeret inden sagen sendes videre til advokaturen,
- Inkludering af kriminalpræventive tiltag i konfliktråd og
- Mulighed for gennemførelse af møder mellem fagpersoner (politi, ambulanceredde m.v.), ofre, vidner m.v. uden gerningsmandens medvirken?”

Svar:

Denne regering er altid på ofrenes side. Det er på alle måder forfærdende og modbydeligt at blive udsat for en forbrydelse, og vi har pligt til at tage ordentlig hånd om ofrene. Jeg er derfor altid meget åben over for at se på, hvordan vi bedst muligt kan hjælpe ofre for forbrydelser videre.

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har jeg indhentet udtalelser fra sundheds- og ældreministeren og Rigspolitiet.

Sundheds- og ældreministeren har oplyst følgende:

”Jeg kan oplyse, at ofre for røveri, vold eller voldtægt er én af målgrupperne for tilskudsordningen til psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper jf. bekendtgørelse nr. 413 af 4. maj 2016. Ofre for røveri, vold eller voldtægt kan dermed få tilskud til behandling hos en praktiserende psykolog svarende til 60 %. Der gives tilskud, såfremt personen er henvist fra sin alment praktiserende læge, og tilskuddet dækker op til 12 psykologkonsultationer.

Sundhedsstyrelsen udgav i 2015 ”Evaluering og perspektivering af tilskudsordningen til psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper”. Heraf fremgår det, at ”de nuværende 12 konsultationer på en henvisning vil således være tilstrækkelige for en stor del af de personer, der henvises til psykologbehandling, og nogle vil kunne klare sig med mindre”. Jeg mener derfor, at den nuværende tilskudsordning er velfungerende og giver en god mulighed for, at ofre for røveri,

vold eller voldtægt kan modtage behandling hos en praktiserende psykolog.

Det vigtigt at være opmærksom på, at praktiserende psykologbehandling ikke nødvendigvis er tilstrækkeligt specialiseret for alle ofre for røveri, vold eller voldtægt. Sundhedsstyrelsen skriver i ovennævnte evaluering, at der er en generel ”enighed om, at korttidsbehandling har en væsentlig effekt på flertallet, og at personer, som ikke bliver hjulpet af korttidsbehandling, er belastede af komplekse psykiske lidelser”.

Således er det nødvendigt at tilbyde mere specialiserede tilbud til nogle ofre for røveri, vold eller voldtægt. Derfor er det vigtigt – som det sker i dag – at en alment praktiserende læge vurderer den enkelte person, der henvises til psykolog eller specialiserede behandlingstilbud.

Det fremgår af ovennævnte evaluering, at især personer, som har været ofre for voldtægt, kan have brug for et mere specialiseret tilbud end konsultationer hos praktiserende psykolog. Det sker primært på centre for voldtægts ofre, som er fordelt på landets større hospitaler, og der er minimum et center i hver region. Centrene tilbyder også samtaler med psykolog. Sundhedsstyrelsen vurderer i evalueringen, ”at voldtægts ofre bør behandles i de regionale centre i den akutte fase, men at der kan være et behov for opfølgning og behandling, som kan varetages af praktiserende psykologer”, og ”at ofre for vold og røveri kan have brug for psykologbehandling, samt at disse personer kan varetages af praktiserende psykologer.”

På baggrund af Sundhedsstyrelsens evaluering er det min holdning, at der på nuværende tidspunkt tilbydes relevante behandlingstilbud til ofre for røveri, vold eller voldtægt enten via tilskudsordningen eller mere specialiserede behandlingstilbud i regi af regionerne.”

Rigspolitiet har oplyst følgende:

”1) Rigspolitiet kan i forhold til initiativet om kvalitetssikring af landets offerrådgivninger indledningsvis oplyse, at Rigspolitiet har det overordnede ansvar for, at der findes et offerrådgivningstilbud i alle politikredse. Rigspolitiet har endvidere ansvaret for, at der løbende – og efter behov – uddannes nye offerrådgivere. Grunduddannelsen har en varighed af seks dage.

Offerrådgivningen i Danmark (OID), der er en paraplyorganisation for politikredsens offerrådgivninger, arbejder målrettet på at udvikle, styrke og kvalitetssikre det lokale offerrådgivningsarbejde i politikredsene. Dette foregår i tæt samarbejde med politikredsens koordinører og de lokale offerrådgivere.

OID udarbejder således løbende handleplaner, hvor der sættes fokus på videreudvikling, kvalitetssikring og styrkelse af offerrådgivningerne lokalt og landsdækkende. Derudover afholder OID løbende temadage, kurser og efteruddannelse for landets offerrådgivninger bl.a. med henblik på opkvalificering af kompetencer hos offerrådgiverne.

Det kan endvidere oplyses, at OID og Rigspolitiet i 2015 udarbejdede anbefalinger for samarbejdet mellem de enkelte politikredse og de lokale offerrådgivninger ("Kvalitetspapir i samarbejdet mellem politikredse og de lokale offerrådgivninger"). Det fremgår bl.a. af anbefalingerne – der fortsat er gældende – at der jævnligt bør afholdes møder mellem de lokale offerrådgivere og politikredsens koordinatore for at kvalitetssikre rådgivningsarbejdet og med henblik på erfaringsudveksling offerrådgiverne imellem.

2) Rigspolitiet kan i forhold til initiativet om mulighed for personlig konsultation ved alle landets offerrådgivninger oplyse, at det allerede er muligt at få en personlig samtale med en offerrådgiver i alle politikredsens offerrådgivninger.

Det kan endvidere oplyses, at det altid er muligt at komme i telefonisk kontakt med en offerrådgiver. I ni politikredse kan offerrådgivningen kontaktes telefonisk døgnet rundt alle årets dage. I tre politikredse er offerrådgivningens telefon ikke døgnåben, men "landstelefonen" vil i disse tidsrum sikre, at alle henvendelser bliver besvaret døgnet rundt.

3) Rigspolitiet kan i forhold til initiativet vedrørende krav om årlig undervisning for politiet i psykisk førstehjælp oplyse, at psykisk førstehjælp allerede er en meget vigtig del af politiets uddannelser.

De politistuderende undervises således fra første semester i principperne for psykisk førstehjælp og psykiske reaktioner på tilskadekomst og traumatiske kriser, ligesom de gennem casebaserede øvelser træner håndtering af psykisk førstehjælp. Herudover bliver de politistuderende introduceret til kriseteorier, traume og sorg samt naturlige og patologiske reaktioner på voldsomme hændelser, ligesom de gennem casebaserede øvelser træner håndtering af voldsomme hændelser, herunder underretningssituationer i forbindelse med død eller tilskadekomst og komplekse krisereaktioner i arbejdet med efterladede og pårørende. Endelig lærer de politistuderende en række teknikker til at håndtere psykisk ustabile personer. De studerende anvender herefter de grundlæggende teorier og teknikker vedrørende psykisk førstehjælp gennem resten af basisuddannelsen – dels i praksis i praktikperioden, dels på senere forløb på

basisuddannelsen, hvor de bl.a. lærer at håndtere særligt udsatte og sårbare grupper af borgere.

Efter endt basisuddannelse er de politistuderende således godt rustet til at yde psykisk førstehjælp, og denne evne vedligeholdes gennem praktisk øvelse – f.eks. i forbindelse med patruljetjeneste i beredskabet.

I forbindelse med efter- og videreuddannelser i politiet indgår skånsom og etisk forsvarlig behandling af borgerne som en naturlig del af uddannelserne. Således indgår skånsom behandling og herunder psykisk førstehjælp af f.eks. ofre for vold og andre voldsomme hændelser som en naturlig del af politiets beredskabsfaglige uddannelser, afhøringsuddannelser, uddannelse vedrørende videoafhøring af børn mv.

4) Rigspolitiet kan i forhold til initiativet om krav om opfølgende samtale mellem sagsbehandleren i politiet og offeret, inden sagen sendes videre til advokaturen, oplyse, at politiet og anklagemyndigheden vejleder ofre for forbrydelser om deres retsstilling og om sagens forventede forløb, herunder om afhøring, efterforskning og eventuel oversendelse af sagen til anklagemyndigheden med henblik på tiltalerejsning. Politiet vejleder endvidere løbende offeret om sagens gang.

I sager om grovere overtrædelser af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, og ved sædelighedsforbrydelser skal der ifølge bekendtgørelse nr. 1108 af 21. september 2007 om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager udpeges en kontaktperson for forurettede hos politi eller anklagemyndighed, hvis forurettede forventes at skulle afgive forklaring som vidne i retten.

Forud for den første afhøring vejleder politiet tillige offeret om muligheden for at anmode om beskikkelse af en bistandsadvokat, som kan varetage offerets interesser under hele straffesagen. Har offeret været udsat for voldtægt eller lignende alvorlig seksualforbrydelse, får offeret automatisk en bistandsadvokat, medmindre den pågældende ikke ønsker det. Politiets vejledningsforpligtelse vedrørende bistandsadvokatorordningen fremgår af retsplejelovens § 741 b.

Hertil kommer, at offeret orienteres om muligheden for at kontakte offerrådgivningen, som yder personlig og telefonisk rådgivning til ofre for bl.a. kriminalitet.

Offeret tilbydes endvidere i sager, hvor det er relevant, skriftlig vejledning i form af anklagemyndighedens pjecer ”Råd og vejledning til dig, der har været udsat for et seksuelt overgreb, vold eller anden personfarlig kriminalitet”, ligesom offeret i

forbindelse med vidneindkaldelse modtager anklagemyndighedens pjece ”Om at vidne i retten”, som også er tilgængelig på anklagemyndighedens hjemmeside www.anklagemyndigheden.dk, hvor der findes råd og vejledning til ofre, vidner og tiltalte i straffesager.

5) Rigspolitiet kan i forhold til initiativet vedrørende inkludering af kriminalpræventive tiltag i konfliktråd indledningsvis oplyse, at afholdelse af konfliktråd – i anledning af en strafbar handling samt i sager omfattet af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning – giver den forurettede mulighed for at komme til orde over for gerningsmanden og give udtryk for, hvordan vedkommende har oplevet den strafbare handling, og hvilke konsekvenser handlingen har haft. Konfliktråd kan således medvirke til, at forurettede får bearbejdet den vrede og angst, som den kriminelle handling kan have medført, og være med til at give forurettede en følelse af større tryghed i hverdagen.

Endvidere giver konfliktråd gerningsmanden mulighed for at se og forholde sig til de menneskelige følger af den strafbare handling og for i direkte kontakt med den forurettede at påtage sig ansvar for handlingen.

Justitsministeriets Forskningskontor gennemførte i 2016 en evaluering af den kriminalpræventive effekt i forhold til gerningsmandens deltagelse i konfliktråd. Evalueringen viste, at den danske konfliktrådsordning ikke havde nogen påviselig kriminalpræventiv effekt i forhold til gerningsmanden.

I sensommeren 2016 blev der afholdt et møde mellem Justitsministeriets Forskningskontor, Aarhus Universitet, Rigspolitiet og University of Cambridge, hvor de gode udenlandske erfaringer med brug af inkluderende konfliktråd (conferences) blev drøftet. I disse inkluderende konfliktråd er deltagelse af gerningsmandens netværk en del af metoden til at opnå en kriminalpræventiv effekt.

Efterfølgende er det blevet besluttet at forsøge at skaffe midler til gennemførelse af et forsøg med inkluderende konfliktråd i Danmark. Såfremt det er muligt at skaffe midler til projektet, forventes dette at blive iværksat i løbet af 2017.

6) Rigspolitiet har forstået initiativet om gennemførelse af møder mellem fagpersoner (politi, ambulanceredde m.v.), ofre, vidner m.v. uden gerningsmandens medvirken som en mulighed for psykologisk debriefing i forhold til offeret.

En sådan formel ordning om, at ofre kan mødes med en række parter, der har været til stede eller involveret i en konkret hændelse/forbrydelse, tilbydes ikke i Danmark. Rigspolitiet skal imidlertid henlede opmærksomheden på de øvrige tilbud, som

findes i forhold til ofre, herunder bl.a. i forhold til at håndtere voldsomme hændelser. Der henvises i den forbindelse til punkt 4 oven for, hvor bl.a. ordningen med offerrådgivningen, muligheden for beskikkelse af bistandsadvokat og deltagelse i konfliktråd er nærmere beskrevet.”

Det kan endvidere oplyses, at Justitsministeriets Forskningskontor er i gang med en undersøgelse af betydningen af deltagelse i konfliktråd for ofre. Undersøgelsen forventes afsluttet omkring årsskiftet.